

مؤسسه تاریخ علوم عربی - اسلامی فرانکفورت به مناسبت نودسالگی فؤاد سزگین

یونس مهدوی^۱

مؤسسه تاریخ علوم عربی - اسلامی در دانشگاه یوهان ولفگانگ گوته (فرانکفورت) در ۱۸ مه سال ۱۹۸۲ به طور رسمی آغاز به کار کرد. پیرو تلاش‌های پروفیسور فؤاد سزگین، در تاریخ ۱۰ فوریه سال

دیدار و گفتگوی فؤاد سزگین با اکبر ایرانی
رئیس مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب، بهمن ۱۳۸۴

۱۹۸۱ با موافقت مجلس مؤسسان، اساسنامه موقوفه این مؤسسه در چارچوب مقررات دانشگاه فرانکفورت نوشته شد و پس از تأیید مسئولان دانشگاه و کشور آلمان تصویب شد.^۲ یکی از اهداف این مؤسسه آگاهی رسانی درباره جایگاه فرهنگ عربی - اسلامی در امر آموزش و پژوهش در تاریخ عمومی علم است.

فؤاد سزگین، بنیانگذار و گرداننده مؤسسه تاریخ علوم عربی - اسلامی، در ۲۴ اکتبر سال ۱۹۲۴ در بتلیس (ترکیه) به دنیا آمد. وی دوره تحصیلات دکتری خود را در دانشگاه استانبول زیر نظر شرق‌شناس آلمانی هلموت ریتز در سال ۱۹۵۴م به پایان رساند. سزگین در پایان‌نامه‌اش، تحت عنوان «منابع بخاری [۱۹۴-۲۵۶ق]»، تلاش کرد نشان دهد برخلاف عقیده رایج در میان شرق‌شناسان اروپایی، صحیح بخاری بر مبنای منابع مکتوب و شفاهی قرن دوم هجری تألیف شده است. پس از آن سزگین در دانشگاه استانبول مشغول به تدریس شد، اما به دنبال کودتای سال ۱۹۶۰ از آنجا اخراج گردید. از این رو در سال ۱۹۶۱ به آلمان مهاجرت و به عنوان استاد میهمان در دانشگاه فرانکفورت شروع به کار کرد و در سال ۱۹۶۵ به سمت استادی این دانشگاه نائل شد. پژوهش‌های سزگین در دانشگاه فرانکفورت بر

۱. کارشناس ارشد تاریخ علم، پژوهشکده تاریخ علم دانشگاه تهران، ymahdavi@ut.ac.ir (مدیر داخلی میراث علمی)
۲. برای مطالعه متن اساسنامه و اطلاعات بیشتر درباره این مؤسسه بنگرید به: میراث جاویدان، سال ۴، شماره ۳ و ۴، تابستان و زمستان ۱۳۷۵، ص ۱۷۳-۱۸۳.

عصر طلایی علوم دوره اسلامی متمرکز بود. فؤاد سزگین در سال ۱۹۸۳ موزه‌ای در مؤسسه مذکور راه‌اندازی کرد که بیش از ۸۰۰ ابزار علمی و نقشه از عصر طلایی علوم اسلامی را در بر داشت. در سال ۲۰۱۰م نیز در استانبول، مؤسسه‌ای با عنوان «بنیاد پژوهشی علوم دوره اسلامی فؤاد سزگین» به منظور آگاهی‌رسانی درباره میراث علمی تمدن و فرهنگ دوره اسلامی به نسل جوان، راه‌اندازی شد. در مهرماه ۱۳۹۱ میدانی در شهر آنکارا به نام فؤاد سزگین خوانده شد و نقش برجسته چهره سزگین، اثر یکی از هنرمندان ترکیه، با حضور شهردار آنکارا و خانم اورسولا سزگین، همسر آلمانی پروفیسور سزگین، در این میدان نصب شد.

فؤاد سزگین طی ۸ سال (۱۹۷۶-۱۹۸۴م) سخنرانی‌هایی در بعضی از دانشگاه‌های کشورهای عربی ایراد کرد که هفت مبحث از آنها به انضمام دو کتاب في معرفة الآلات تُعَلَّم بها أبعاد الأشياء الشاخصة في الهواء از فضل بن حاتم نیریزی و رسالة في المدّ والجزر از مؤلفی ناشناس در سال ۱۹۷۹ توسط دانشگاه اسلامی محمد بن مسعود ریاض منتشر شد. پس از آن سزگین کتابی با عنوان المحاضرات في تاريخ العلوم العربية والإسلامية شامل همه سخنرانی‌هایش تا سال ۱۹۸۴ منتشر کرد. این اثر در سال ۱۳۷۱ش با عنوان گفتارهایی پیرامون تاریخ علوم عربی و اسلامی به دست محمدرضا عطائی به فارسی ترجمه شد و بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی در مشهد آن را منتشر کرد.

در بهمن ۱۳۸۴ فؤاد سزگین برای دریافت جایزه کتاب سال جهانی جمهوری اسلامی ایران که به تاریخ نگارش‌های عربی او تعلق گرفت به ایران آمد و از مرکز پژوهشی میراث مکتوب و کتابخانه‌های مجلس، ملک و دانشگاه تهران دیدار کرد.

مؤسسه تاریخ علوم عربی- اسلامی دانشگاه فرانکفورت به منظور سرعت بخشیدن به تحقیقات پژوهش‌گران حوزه‌های مختلف، پس از تأسیس اقدام به بازنشر منابع اصلی دور از دسترس، ترجمه‌های

آنها به زبان‌های اروپایی و مقاله‌ها و پژوهش‌های مرتبط با آنها کرد. مجلدات این مجموعه‌ها بر اساس ترتیب تاریخی آثار تنظیم شده و تاکنون مجموعه‌های زیر منتشر شده است:

- ۱- جغرافیای دوره اسلامی، ج ۱-۲۷۸، ۱۹۹۲-۱۹۹۸م؛ ج ۲۷۹-۳۱۸، ۲۰۰۸-۲۰۱۰م.
- ۲- جهان اسلام در گزارش سفرهای خارجی، ج ۱-۷۹، ۱۹۹۴-۱۹۹۷م.
- ۳- ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۱-۱۱۴، ۱۹۹۷-۲۰۰۹.
- ۴- طب اسلامی، ج ۱-۱۰۰، ۱۹۹۵-۲۰۰۴م.
- ۵- فلسفه اسلامی، ج ۱-۱۲۰، ۱۹۹۹-۲۰۰۰م.
- ۶- علم موسیقی در اسلام، ج ۱-۷، ۱۹۹۷-۲۰۱۱م.
- ۷- طبیعیات دوره اسلامی، ج ۱-۹۰، ۲۰۰۰-۲۰۰۲م.
- ۸- سکه‌شناسی در جهان اسلام، ج ۱-۵۶، ۲۰۰۳-۲۰۰۴م.
- ۹- تاریخ‌نگاری و طبقه‌بندی علوم در اسلام، ج ۱-۱، ۲۰۰۶-۲۰۰۷م.
- ۱۰- معماری اسلامی، ج ۱-۱۶، ۲۰۰۷-۲۰۱۰م.
- ۱۱- تاریخ نگارش‌های عربی، ج ۱-۱۲، ۱۹۶۷-۲۰۰۰م.

۱۲- مجله تاریخ علوم عربی-اسلامی (Zeitschrift für Geschichte der arabisch-islamischen Wissenschaften)، ۱۸ مجلد، از سال ۱۹۸۴ تا کنون.

۱۳- مجموعه متون و پژوهش‌ها، به کوشش اعضای مؤسسه و همکاران متخصص از داخل و خارج مؤسسه، ۲۷ مجلد، از ۱۹۸۴ تا کنون.

۱۴- کتابشناسی مطالعات عربی و اسلامی (به آلمانی)، ۲۷ مجلد، از ۱۹۹۰ تا کنون.

۱۵- مجموعه چاپ نسخه‌برگردان (نسخه‌های خطی عربی ناشناخته و دور از دسترس)، ۱۶۹ مجلد.

در ادامه به معرفی مجلدهای دو مجموعه تاریخ نگارش‌های عربی و ریاضیات و نجوم دوره اسلامی می‌پردازیم. سال انتشار ذکر شده برای هر مجلد در مجموعه ریاضیات و نجوم دوره اسلامی سال نشر اثر اصلی نیست بلکه سالی است که آن اثر در این مجموعه بازچاپ شده است.

تاریخ نگارش‌های عربی (Geschichte des arabischen Schrifttums) تا سال ۴۳۰ ق.

- ۱- علوم قرآنی، حدیث، تاریخ، فقه، عقاید، تصوف، ۱۹۶۷ م.
- ۲- شعر، ۱۹۷۵ م.
- ۳- پزشکی- داروسازی، جانورشناسی- دام‌پزشکی، ۱۹۷۰ م.
- ۴- کیمیا- شیمی، گیاه‌شناسی- کشاورزی، ۱۹۷۱ م.
- ۵- ریاضیات، ۱۹۷۴ م.
- ۶- نجوم، ۱۹۷۸ م.
- ۷- احکام نجوم، ۱۹۷۹ م.
- ۸- فرهنگ‌نگاری، ۱۹۸۲ م.
- ۹- دستور زبان، ۱۹۸۴ م.
- ۱۰- جغرافیای ریاضی و نقشه‌نگاری در اسلام و ادامه آن در مغرب‌زمین، بخش اول، ۲۰۰۰ م.
- ۱۱- جغرافیای ریاضی و نقشه‌نگاری در اسلام و ادامه آن در مغرب‌زمین، بخش دوم، ۲۰۰۰ م.
- ۱۲- جغرافیای ریاضی و نقشه‌نگاری در اسلام و ادامه آن در مغرب‌زمین، نقشه‌ها، ۲۰۰۰ م.
- ۱۳- جغرافیای ریاضی و نقشه‌نگاری در اسلام و ادامه آن در مغرب‌زمین، مؤلفان، ۲۰۰۷ م.
- ۱۴- انسان‌شناسی جغرافیایی، بخش اول، ۲۰۱۰ م.
- ۱۵- انسان‌شناسی جغرافیایی، بخش دوم، ۲۰۱۰ م.

ترجمه‌ها و تکمله‌های فارسی و عربی تاریخ نگارش‌های عربی

ترجمه فارسی مجلد‌های اول تا چهارم تاریخ نگارش‌های عربی به کوشش گروه مترجمان به سرپرستی احمدرضا رحیمی‌ریسه، توسط مؤسسه نشر فهرستگان و خانه کتاب به فارسی منتشر شده است. در این ترجمه همه تکمله‌هایی که سزگین در جلد‌های ۵ به بعد راجع به مطالب مجلد‌های ۱ تا ۴ آورده افزوده شده است. سزگین در جلد‌های ۱، ۳ و ۵ تاریخ نگارش‌های عربی اطلاعات فراوانی درباره کتابخانه‌ها و مجموعه‌های نسخه‌های خطی عربی جمع‌آوری کرده و در جلد ۶ فهرست جامعی شامل مطالب جلد‌های ۱ تا ۵ در این باره عرضه کرده است. وی در جلد ۸ همه یافته‌های خود درباره کتابخانه‌ها و مجموعه‌های نسخه‌های خطی عربی را به صورت بخش جداگانه‌ای منتشر کرد و چنگیز پهلوان ترجمه فارسی همه این مطالب را در سال ۱۳۶۶ در یک مجلد با عنوان کتابخانه‌ها و مجموعه‌های نسخه‌های عربی در جهان (نشر معارف) چاپ کرد. همچنین در سال ۱۴۱۱ ق ترجمه عربی جلد‌های ۱ و ۲ تاریخ نگارش‌های عربی و مجلدی با عنوان مجموعات المخطوطات العربية في مكاتیب العالم توسط محمود فهی حجازی و عرفه مصطفی در ریاض منتشر شد.

در سال ۱۳۸۱ ش آقای سید حسین مدرسی طباطبائی به قصد تکمیل باب مربوط به فقه شیعه از جلد اول تاریخ نگارش های عربی (ص ۵۲۴-۵۵۲) کتابی به انگلیسی در آکسفورد منتشر کرد که ترجمه فارسی آن با عنوان میراث مکتوب شیعه از سه قرن نخستین هجری در سال ۱۳۸۶ ش به کوشش سید علی قرائی و رسول جعفریان توسط نشر مورخ در قم منتشر شد.

رصدخانه ری

توسط حامد بن خضر خُجندی (سده ۴ ق) به درخواست فخرالدوله دیلمی ساخته شد. این رصدخانه را ساختند تا ببینند میل دایره البروجی متغیر است یا ثابت. برای این کار سُدسی به شعاع تقریبی ۲۰ متر ساختند و بعد از رصدهای دقیق، نتیجه گرفتند که میل دایره البروجی به مرور زمان کمتر می شود.^۱

ریاضیات و نجوم دوره اسلامی (Islamic Mathematics and Astronomy)

- ۱- جبر محمد بن موسی [خوارزمی]، متن عربی و ترجمه انگلیسی فردریک روزن، ۱۹۹۷ م.
- ۲- ترجمه لاتینی رابرت چستری از جبر خوارزمی، متن لاتینی و ترجمه انگلیسی لويس چارلز کارپینسکی، ۱۹۹۷ م.
- ۳- محمد بن موسی خوارزمی: متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۷ م.
- ۴- محمد بن موسی خوارزمی: متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۷ م.
- ۵- محمد بن موسی خوارزمی: متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۳، ۱۹۹۷ م.
- ۶- محمد بن موسی خوارزمی: متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۴، ۱۹۹۷ م.
- ۷- زیج محمد بن موسی خوارزمی، ترجمه لاتینی آدلارد بائی، تصحیح هاینریش زوتر، ۱۹۹۷ م.
- ۸- الضرورات في المقترنات من كتاب الجبر والمقابلة، نوشته أبي الفضل عبد الحميد واسع بن ترک، ترجمه ترکی و انگلیسی آیدین صایلی، ۱۹۹۷ م.
- ۹- جوامع علم النجوم وأصول الحركات السماوية، نوشته احمد بن محمد بن کثیر فرغانی، متن عربی و ترجمه لاتینی یاکوب یولیوس، ۱۹۹۷ م.

۱. نقل از العلم والتقنية في الإسلام، به کوشش فؤاد سزگین، فرانکفورت، ۲۰۰۴، ص ۲۶.

- ١٠- جوامع علم النجوم وأصول الحركات السماوية، نوشته احمد بن محمد بن كثير فرغانى، شرح و تعليقات ياكوب يوليوس، ١٩٩٧م.
- ١١- كتاب البتاني في علم الفلك [زيج صابى]، ج ١، ترجمه لاتينى و تعليقات كرلو آلفونسو نالينو، ١٩٩٧م.
- ١٢- كتاب البتاني في علم الفلك [زيج صابى]، ج ٢، ترجمه لاتينى و تعليقات كرلو آلفونسو نالينو، ١٩٩٧م.
- ١٣- كتاب البتاني في علم الفلك [زيج صابى]، ج ٣، متن عربى، كرلو آلفونسو نالينو، ١٩٩٧م.
- ١٤- كتاب الأصول لأقليدس، ترجمه حجاج بن يوسف بن مطر و شرح أبى العباس فضل بن حاتم نيريزى، قسمت ١-٢، ترجمه لاتينى بستهورن و ديگران، ١٩٩٧م.
- ١٥- كتاب الأصول لأقليدس، ترجمه حجاج بن يوسف بن مطر و شرح أبى العباس فضل بن حاتم نيريزى، قسمت ٣، ترجمه لاتينى بستهورن و ديگران، ١٩٩٧م.
- ١٦- شرح پاپوس بر مقالة دهم أصول اقليدس، ترجمه عربى أبى عثمان دمشقى، تصحيح و ترجمه انگليسى و يليام تامسون، ١٩٩٧م.
- ١٧- اقليدس در سنت عربى، متنها و پژوهشها، ج ١، ١٩٩٧م.
- ١٨- اقليدس در سنت عربى، متنها و پژوهشها، ج ٢، ١٩٩٧م.
- ١٩- اقليدس در سنت عربى، متنها و پژوهشها، ج ٣، ١٩٩٧م.
- ٢٠- تحرير أصول اقليدس، شرح بى نام بر اصول اقليدس كه اشتباهاً به نصيرالدين طوسى منسوب شده است، ١٩٩٧م.
- ٢١- ثابت بن قرّة، متنها و پژوهشها، ج ١، ١٩٩٧م.
- ٢٢- ثابت بن قرّة، متنها و پژوهشها، ج ٢، ١٩٩٧م.
- ٢٣- ابوكامل شجاع بن أسلم، متنها و پژوهشها، ١٩٩٧م.
- ٢٤- ابن يونس، ابوالحسن على بن عبدالرحمان، متنها و پژوهشها، ج ١، ١٩٩٧م.
- ٢٥- ابن يونس، ابوالحسن على بن عبدالرحمان، متنها و پژوهشها، ج ٢، ١٩٩٧م.
- ٢٦- عبدالرحمان صوفى، متنها و پژوهشها، ١٩٩٧م.
- ٢٧- رسائل ابن سنان، چاپ حيدرآباد، ١٩٩٧م:
١- الأسطربلاب	٤- رسم القطوع
٢- التحليل والتركيب	٥- المساحة
٣- حركات الشمس	٦- الهندسة والنجوم
- ٢٨- رسائل أبى نصر إلى بيروني، نوشته ابونصر منصور بن على بن عراق، چاپ حيدرآباد، ١٩٩٨م:

- ١- الأسطرلاب
٢- امتحان الشمس
٣- تصحيح زيغ الصفائح
٤- جدول التقويم
٥- جدول الدقائق
٦- رؤية الأهلة
٧- ضميمه كتاب الأصول
٨- القسي الفلكية
٩- كرية السماء
١٠- المسائل الهندسية
١١- مطالع السموت
١٢- اصلاح شكل مانالاولس
١٣- منازعة أعمال الأسطرلاب
١٤- دوائر السموت في الأسطرلاب
١٥- صنعة الأسطرلاب
- ٢٩- كتاب التفهيم لأوائل صناعة التنجيم، نوشته ابوريحان بيروني، چاپ عكسي به همراه ترجمه انگليسي رمزي رايت، ١٩٩٨ م.
- ٣٠- آثار الباقية عن القرون الخالية، نوشته ابوريحان بيروني، تصحيح ادوارد زاخانو، ١٩٩٨ م.
- ٣١- آثار الباقية عن القرون الخالية، نوشته ابوريحان بيروني، ترجمه انگليسي ادوارد زاخانو، ١٩٩٨ م.
- ٣٢- أربع رسائل لأبي الريحان البيروني، چاپ حيدرآباد، ١٩٩٨ م.
- ١- استخراج الأوتار في الدائرة
٢- أفراد المقال في أمر الظلال
٣- تمهيد المستقر لمعنى الممر
٤- راشيكات الهند
- ٣٣- تمهيد المستقر لتحقيق معنى الممر، نوشته ابوريحان بيروني، ترجمه انگليسي محمد سفوري و عدنان افرام، ١٩٩٨ م.
- ٣٤- بيروني، متنها و پژوهشها، ج ١، ١٩٩٨ م.
- ٣٥- بيروني، متنها و پژوهشها، ج ٢، ١٩٩٨ م.
- ٣٦- بيروني، متنها و پژوهشها، ج ٣، ١٩٩٨ م.
- ٣٧- إصلاح كتاب مانالاولس في الأشكال الكرية، نوشته ابونصر علي بن منصور بن عراق، متن عربي و ترجمه آلماني ماكس كراوزه، ١٩٩٨ م.
- ٣٨- كرجي، أبوبكر محمد بن حسين، متنها و پژوهشها، ١٩٩٨ م.
- ٣٩- مباحثي درباره زرقالي (د. ٤٩٣ق)، خوزه ماري ميلياس واليكروزا، ١٩٩٨ م.
- ٤٠- زرقالي، متنها و پژوهشها، ١٩٩٨ م.
- ٤١- مطالعاتی در ابزارهای نجومی دوره اسلامی: ترجمه و تحليل بخشهايی از كتاب جامع المبادي والغايات في علم الميقات نوشته ابوالحسن بن علي بن عمر مراکشي، تحقيق و تعليق ژان ژاک سديو و لوى آملی سديو، ١٩٩٨ م.
- ٤٢- ابوالحسن بن علي بن عمر مراکشي، متنها و پژوهشها، ١٩٩٨ م.

- ۴۳- کتاب منهاج الطالب لتعديل الكواكب، نوشته ابن بناء مراکشی، متن عربی و ترجمه فرانسوی خوان برنت گینس، ۱۹۹۸ م.
- ۴۴- این بناء مراکشی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸ م.
- ۴۵- عمر خیام، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۸ م.
- ۴۶- عمر خیام، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۸ م.
- ۴۷- کشف القناع عن أسرار الشكل القطع، نوشته نصیرالدین طوسی، متن عربی و ترجمه فرانسوی الکساندر پاشا کاراتئودوری، ۱۹۹۸ م.
- ۴۸- رسائل نصیرالدین طوسی، بخش اول، چاپ حیدرآباد، ۱۹۹۸ م.
- ۱- تحریر کتاب طلوع والغروب اوطولوقوس
- ۲- تحریر کتاب فی جرمی التیرین وبعدهما از آریستارخوس
- ۳- تحریر کتاب المأخوذات ارشمیدس
- ۴- تحریر کتاب الكرة والأسطوانة ارشمیدس
- ۵- تحریر کتاب فی المطالع ابسقلاوس
- ۴۹- رسائل نصیرالدین طوسی، بخش دوم، چاپ حیدرآباد، ۱۹۹۸ م.
- ۱- تحریر کتاب فی الأشکال الکریة منلائوس
- ۲- تحریر کتاب فی معرفة المساحة الأشکال البسیطة والکریة بنو موسی
- ۳- تحریر کتاب المفردات ثابت بن قره
- ۴- الرسالة الشافية عن الشک فی الخطوط المتوازية نصیرالدین طوسی
- ۵۰- مکتب مراغه و دستاوردهای آن (مؤیدالدین عرَضی، نصیرالدین طوسی و قطب‌الدین شیرازی)، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۸ م.
- ۵۱- مکتب مراغه و دستاوردهای آن (مؤیدالدین عرَضی، نصیرالدین طوسی و قطب‌الدین شیرازی)، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۸ م.
- ۵۲- زیج اُلغ بیگ، ج ۱، متن فارسی و ترجمه فرانسوی از سدیو، ۱۹۹۸ م.
- ۵۳- زیج الغ بیگ، ج ۲، شرح به فرانسوی از سدیو، ۱۹۹۸ م.
- ۵۴- الغ بیگ و عصر او، نوشته ویلهلم بارتولد، ۱۹۹۸ م.
- ۵۵- الغ بیگ و فعالیت‌های نجومی او، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸ م.
- ۵۶- غیاث‌الدین جمشید کاشانی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸ م.
- ۵۷- حسن بن حسن بن هیثم، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۸ م.
- ۵۸- حسن بن حسن بن هیثم، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۸ م.
- ۵۹- بهاء‌الدین عاملی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸ م.

- ۶۰- ابوالوفاء بوزجانی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۸م.
- ۶۱- ابوالوفاء بوزجانی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۸م.
- ۶۲- ارشمیدس در سنت عربی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸م.
- ۶۳- آپولونیوس، گمینوس، هرون، بظلمیوس و ثئون در سنت عربی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸م.
- ۶۴- تقویم و گاهشماری در جهان اسلام، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۸م.
- ۶۵- تقویم و گاهشماری در جهان اسلام، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۸م.
- ۶۶- احمد بن محمد بن عبدالجلیل سجزی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸م.
- ۶۷- موسی بن میمون، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸م.
- ۶۸- فرغانی و بتانی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ۱۹۹۸م.
- ۶۹- کتاب اختصار الجبر والمقابلة، نوشته ابی عبدالله محمد بن عمر بن محمد المعروف به ابن بدر، متن عربی و ترجمه فرانسوی خوزه سانچز پرز، ۱۹۹۸م.
- ۷۰- پدیده‌های سماوی و رصدی در منابع اسلامی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۸م.
- ۷۱- پدیده‌های سماوی و رصدی در منابع اسلامی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۸م.
- ۷۲- پدیده‌های سماوی و رصدی در منابع اسلامی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۳، ۱۹۹۸م.
- ۷۳- پدیده‌های سماوی و رصدی در منابع اسلامی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۴، ۱۹۹۸م.
- ۷۴- رسائل متفرقة في الهيئة للمتقدمين و معاصري البيروني، چاپ حیدرآباد، ۱۹۹۸م.
- ۱- استخراج تاریخ اليهود خوارزمی
- ۲- تخطيط الساعات نيريزی
- ۳- استخراج تاریخ اليهود قاينی
- ۴- استخراج الساعات قاينی
- ۵- إقامة البرهان على الدائرة بوزجانی
- ۶- مساحة المجسم المكافئ كوهی
- ۷- كيفية تسطيح الكرة احمد صاغانی
- ۸- الشكل الدائرة نصر بن عبدالله
- ۹- المقادير المشتركة بغدادی
- ۱۰- الشكل القطع سجزی
- ۱۱- الأبعاد والأجرام كوشيار گیلانی
- ۷۵- مجموعه رسائل ابن هیثم، چاپ حیدرآباد، ۱۹۹۸.
- ۱- في أضواء الكواكب
- ۲- في الضوء
- ۳- في المرايا المحرقة بالقطع
- ۴- في المرايا المحرقة بالدائرة
- ۵- في المكان
- ۶- في شكل بني موسى
- ۷- في المساحة
- ۸- في ضوء القمر
- ۷۶- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۱، ۱۹۹۸م.
- ۷۷- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۲، ۱۹۹۸م.
- ۷۸- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۳، ۱۹۹۸م.

- ۷۹- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۴، ۱۹۹۸م.
- ۸۰- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۵، ۱۹۹۸م.
- ۸۱- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۶، ۱۹۹۸م.
- ۸۲- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۷، ۱۹۹۸م.
- ۸۳- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۸، ۱۹۹۸م.
- ۸۴- مطالعات و پژوهش‌ها در ریاضیات و نجوم دوره اسلامی، ج ۹، ۱۹۹۸م.
- ۸۵- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۱، ۱۹۹۸م.
- ۸۶- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۲، ۱۹۹۸م.
- ۸۷- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۳، ۱۹۹۸م.
- ۸۸- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۴، ۱۹۹۸م.
- ۸۹- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۵، ۱۹۹۸م.
- ۹۰- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۶، ۱۹۹۸م.
- ۹۱- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۷، ۱۹۹۸م.
- ۹۲- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۸، ۱۹۹۸م.
- ۹۳- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۹، ۱۹۹۸م.
- ۹۴- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۱۰، ۱۹۹۸م.
- ۹۵- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۱۱، ۱۹۹۸م.
- ۹۶- ابزارهای نجومی و رصدی در جهان اسلام، ج ۱۲، ۱۹۹۸م.
- ۹۷- رصدخانه در اسلام و جایگاه آن در تاریخ عمومی رصدخانه، نوشته آیدین صایلی، ۱۹۹۸م.
- ۹۸- نجوم عربی-اسپانیایی در دوره آلفونسو X کاستیلیایی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۱۹۹۸م.
- ۹۹- نجوم عربی-اسپانیایی در دوره آلفونسو X کاستیلیایی، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۱۹۹۸م.
- ۱۰۰- علم الفلك، تاریخه عند العرب في القرون الوسطی، نوشته کرلو آلفونسو نالینو، ۱۹۹۹م.
- ۱۰۱- في الآلات الأظلال، نوشته ابراهیم بن سنان، ترجمه و شرح آلمانی پاول لوکای، به کوشش یان پیتر هوخندایک، ۱۹۹۹م.
- ۱۰۲- احکام نجوم، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۱، ۲۰۰۰م.
- ۱۰۳- احکام نجوم، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۲، ۲۰۰۰م.
- ۱۰۴- احکام نجوم، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۳، ۲۰۰۰م.
- ۱۰۵- احکام نجوم، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۴، ۲۰۰۰م.
- ۱۰۶- احکام نجوم، متن‌ها و پژوهش‌ها، ج ۵، ۲۰۰۰م.

- ۱۰۷- التذكرة بأصول الحساب والفرائض، نوشته علی بن الخضر القرشي، چاپ نسخه‌برگردان به همراه شرح و ترجمه آلمانی اولریش ربستاک، ۲۰۰۱ م.
- ۱۰۸- الشكل القطاع والنسبة المؤلفة، نوشته ثابت بن قرّة، متن عربی و ترجمه انگلیسی و شرح ریاضی ریچارد لورج، ۲۰۰۱ م.

دیدار فؤاد سزگین از کتابخانه مجلس در بهمن سال ۱۳۸۴
از راست: عبدالحسین حائری، فؤاد سزگین

- ۱۰۹- کتب معرفة الفلك (لاتینی)، نوشته آفونسو X کاستیلیایی، بخش اول، به کوشش مانوئل ریکو سینویاس، ۲۰۰۲ م.
- ۱۱۰- کتب معرفة الفلك (لاتینی)، نوشته آفونسو X کاستیلیایی، بخش دوم، به کوشش مانوئل ریکو سینویاس، ۲۰۰۲ م.
- ۱۱۱- کتب معرفة الفلك (لاتینی)، نوشته آفونسو X کاستیلیایی، بخش سوم، به کوشش مانوئل ریکو سینویاس، ۲۰۰۲ م.
- ۱۱۲- کتب معرفة الفلك (لاتینی)، نوشته آفونسو X کاستیلیایی، بخش چهارم و پنجم، به کوشش مانوئل ریکو سینویاس، ۲۰۰۲ م.
- ۱۱۳- کتاب الحاوی للعمل السلطانية ورسوم الحساب الديوانية، نوشته ابوعبدالله السکاک، به کوشش اولریش ربستاک، ۲۰۰۸ م.
- ۱۱۴- الزیج الجامع (مقاله اول و چهارم)، نوشته کوشیار گیلانی، متن عربی و ترجمه و شرح انگلیسی محمد باقری، ۲۰۰۹ م.